

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/15/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1215200778
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1215200778.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľky: K. G., L.. XX.X.XXXX, Y. XX/XX, Š., štátna občianka SR, zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Ivánovou, Záhradnícka 60, Bratislava, proti odporcovi: E. G., L.. XX.X.XXXX, K. XXX/XX, J., štátny občan SR, zastúpenému advokátkou JUDr. Dašou Šulejovou, Fedinova 16, Bratislava, o určenie povinnosti prispievať na výživu rozvedeného manžela, na odvolanie navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II zo dňa 5.11.2015, č.k. 12C/13/2015-90, jednohlasne (pomero hlasov 3:0) takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvého stupňa sa v napadnutej časti (t.j. vo výroku o trovách konania) zrušuje a v rozsahu zrušenia sa vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

V napadnutom uznesení súd prvého stupňa s použitím § 96 ods.1,2,3 zák.č. 99/1963 Zb. v platnom znení (ďalej „O.s.p.“) zastavil konanie o návrhu navrhovateľky zo dňa 16.1.2015, ktorým sa domáhala uložiť odporcovi povinnosť prispievať na jej výživu počnúc dňom podania návrhu sumou vo výške 100 euro mesačne.

O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods.2 O.s.p. a navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi trovy právneho zastúpenia vo výške 1.053,84 euro na účet právneho zástupcu odporcu, a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že navrhovateľka tým, že zobrala návrh na začatie konania späť zavinila, že sa konanie zastavilo. Na základe uvedeného priznal odporcovi trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 1.053,84 euro vyčíslené podľa § 10 ods.1, 3, § 14 ods.1 písm. a/,b/,c/ vyhl. č. 655/2004 Z.z. za 7 úkonov právnej služby - prevzatie veci a príprava zastúpenia rok 2015 vo výške 180,93 euro + 8,39 euro (režijný paušál), písomné vyjadrenie z 9.2.2015 vo výške 180,93 euro + 8,39 euro (režijný paušál), 3/ účasť na pojednávaní dňa 5.3.2015 vo výške 180,93 euro + 8,39 euro (režijný paušál), 4/ účasť na pojednávaní dňa 14.5.2015 (ktoré bolo odročené) vo výške 45,23 euro + 8,39 euro (režijný paušál), 5/ prevzatie nového zastúpenia v roku 2015 vo výške 180,93 euro + 8,39 euro (režijný paušál), 6/ konzultácia s klientom v roku 2015 vo výške 180,93 euro + 8,39 euro (režijný paušál) a 7/ účasť na pojednávaní dňa 5.11.2015 (odročeného za účelom vyhlásenia rozhodnutia) vo výške 45,23 euro + 8,39 euro (režijný paušál). O platobnom mieste rozhodol podľa § 149 ods.1 O.s.p..

Proti výroku uznesenia o trovách konania podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka navrhujúc, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil a nepriznal odporcovi náhradu trov právneho zastúpenia s ohľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa, eventuálne, aby v prípade, ak dospeje k názoru, že nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, prehodnotil výšku priznanej náhrady trov a aby rozhodnutie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil s vysloveným právnym názorom súdu prvého stupňa. Navrhovateľka v odvolaní opísala skutkové okolnosti prípadu a poukázala na to, že v späťvzatí svojho návrhu žiadala, aby odporcovi nebola priznaná náhrada trov konania s ohľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 150 O.s.p., s čím sa súd prvého stupňa

v odôvodnení svojho rozhodnutia nevyporiadal. Podľa názoru odvolateľky sú tým dané odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a/, b/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.. Ako dôvody hodné osobitného zreteľa označila to, že návrh bol v zobrať späť a dôvodne po tom, ako jej bola predĺžená existujúca pracovná zmluva a ako sa v konaní nepodarilo preukázať aj ďalšie príjmy odporcu. Jej príjem je aj napriek tomu naďalej nízky a nepokrývajúci ani základné životné potreby. V prípade, ak by jej nebola Centrom právnej pomoci poskytnutá bezplatná právna pomoc, nebola by podávala návrh na súd. Okolnosť, že jej bola pridelená bezplatná právna pomoc znamená, že bola považovaná za osobu v hmotnej núdzi. Náhrada trov právneho zastúpenia v určenej výške bez využitia moderačného práva súdu predstavuje pre ňu neprimeranú tvrdosť zákona, keď musí splácať pôžičky vzniknuté ešte počas manželstva a náklady na jej životné potreby hlboko vysoko prevyšujú jej príjem. V rámci mimosúdneho konania žiadal odporca nahraď skutočné náklady, ktoré mu v súvislosti s právnym zastúpením a konaním vznikli v sume 150 euro, čo je výrazný nepomer s výškou priznaných trov právneho zastúpenia. Odvolateľka poukázala na to, že súd prvého stupňa sa s jej argumentmi o tom, že na jej strane sú dôvody hodné osobitného zreteľa vôbec nezaoberal a pri rozhodnutí nezohľadnil, že k podaniu návrhu ju viedla ťažká finančná situácia, v ktorej sa ocitla po rozvoze a i to, že jej ako osobe v hmotnej núdzi bola Centrom právnej pomoci pridelená bezplatná právna pomoc.

K výške priznaných trov právneho zastúpenia odvolateľka poukázala na to, že pri výpočte tarifnej odmeny je nutné v danom prípade vychádzať z ust. § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z., s ktorého použitím by odmena advokáta za jeden úkon právnej pomoci vychádzala na sumu 64,54 euro + režijný paušál. Namietla tiež počet právnych úkonov poskytnutej právnej služby, ktorých náhradu súd prvého stupňa priznal odporcovi v konaní. Súd prvého stupňa nedostatočne preskúmal účelnosť priznaných trov konania predovšetkým vo vzťahu k úkonu právnej služby prevzatie a príprava zastúpenia, ktorú priznal odporcovi dvakrát. Rovnako nepovažovala za spravodlivé priznať mu náhradu trov konania za konzultáciu s klientom z dôvodu, že došlo k zmene advokáta. Konzultácia s klientom k mimosúdnemu vyporiadaniu zo dňa 20. 10. 2015, ktorú si uplatnil právny zástupca odporcu v špecifikácii trov právneho zastúpenia, bola záležitosťou týkajúcou sa majetkového vyporiadania účastníkov konania, nesúvisiacou s predmetom tohto sporu; preto odporcovi za tento úkon právnej pomoci nemôže byť priznaná náhrada. Za neúčelné označila i úkony právnej služby uvedené v odôvodnení pod poradovými číslami 5/ a 6/ dôvodiac tým, že právny zástupca odporcu bol emailom pred pojednávaním nariadeným na deň 5. 11. 2015 informovaný o tom, že návrh na začatie konania bolo zobrať späť. Odvolateľka pre prípad, ak by sa odvolací súd nestotožnil s argumentáciou, že na jej strane ide o dôvody hodného osobitného zreteľa podľa § 150 O.s.p. navrhla, aby odvolací súd odporcovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia za špecifikované 4 úkony právnej pomoci v celkovej výške 243,32 euro.

Odporca v písomnom vyjadrení sa k odvolaniu navrhovateľky navrhol rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správne potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania v celkovej sume 189,32 euro. Odvolanie podané navrhovateľku označil za nedôvodné, účelové a právne irelevantné. Zdôraznil, že v konaní nedošlo k žiadnej dohode týkajúcej sa merita veci a navrhovateľka podala návrh na výživného výživné účelovo.

Odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods.1 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods.2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Odvolací súd pristúpil ku skúmaniu vecnej správnosti rozhodnutia napadnutého odvolaním v časti výroku o trovách konania z hľadiska odvolacieho dôvodu, ktorý odvolateľka v odvolaní výslovne uplatnila vrátane jeho obsahového vymedzenia (namietané nesprávne právne posúdenie otázky trov konania v danej veci). Vychádzal pritom z toho, že nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Odvolací súd pri posudzovaní opodstatnenosti odvolania vzal na zreteľ, že účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal (§ 142 ods. 1 O.s.p.) a že ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy (§ 146 ods. 2 vetra prvá O.s.p.); zohľadnil tiež, že ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom

alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť (§ 150 ods. 1 O.s.p.).

V sporovom konaní (v danom prípade ide o také konanie) sa otázka náhrady trov konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu vo veci (§ 142 ods. 1 O.s.p.) a princípom procesného zavinenia na zastavení konania (§ 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.). Len výnimočne môže súd v konaní (procesne) úspešnému účastníkovi nepriznať náhradu trov konania. Občiansky súdny poriadok v § 150 ods. 1 O.s.p. priznáva súdu moderačné právo zmierniť dôsledky (dopady) ustanovení upravujúcich náhradu trov konania. Pokiaľ sú splnené predpoklady uvedené v tomto ustanovení, môže súd výnimočne nepriznať náhradu trov konania úspešnému účastníkovi konania, ktorému by inak priznal náhradu trov celkom alebo sčasti.

Ustanovenie § 150 ods.1 O.s.p. umožňuje súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadnúť výnimočne na zvláštnosti prejednávanej veci a prispieť tým k odstráneniu prípadnej tvrdosti, ktorú by inak vyvolalo uplatnenie jednotlivých zásad, na ktorých spočíva rozhodovanie o náhrade trov konania. Úvaha súdu, či sú splnené procesné predpoklady pre aplikáciu tohto ustanovenia, musí vždy vychádzať z posúdenia všetkých relevantných okolností konkrétnej veci, vrátane okolností demonštratívne uvedených v druhej vete § 150 ods. 1 O.s.p.. Predmetné ustanovenie preto nemožno interpretovať tak, že súdu umožňuje kedykoľvek a bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnému účastníkovi konania. Výnimočnosť aplikácie tohto ustanovenia musí byť daná osobitnými okolnosťami, ktorých charakteristika musí byť v odôvodnení rozhodnutia vysvetlená a konkretizovaná. Pri posudzovaní, či v tej - ktorej veci sú tieto dôvody dané, musí súd prihliadať na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery (treba zdôrazniť, že všetkých) účastníkov konania a vziať do úvahy nielen to, aké sú pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale to, aký bude dopad aplikácie § 150 ods. 1 O.s.p. na (medziiným tiež majetkové) pomery účastníka na opačnej procesnej strane. Významným z hľadiska aplikácie tohto ustanovenia môže byť v určitej veci tiež to, za akých okolností bol nárok uplatnený na súde, aký bol postoj účastníkov k veci, ako pristupovali v priebehu konania k plneniu procesných povinností účastníka občianskeho súdneho konania a pod.

V prejednávanom prípade z obsahu spisu vyplýva, že manželstvo účastníkov bol rozvedené rozsudkom Okresného súdu Komárno zo dňa 29.1.2014, č.k. 15C/237/2013-26, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 6.3.2014. Navrhovateľka sa návrhom zo dňa 16.1.2015 domáhala uložiť odporcovi povinnosť prispievať na jej výživu (ako rozvedenej manželky) počnúc dňom podania návrhu sumou vo výške 100 euro mesačne. Návrh na príspevok na výživu rozvedenej manželky skutkovo odôvodnila tým, že od konca roka 2013 bola jej príjmom len priznaná dávka v hmotnej núdzi vo výške 117,40 euro a od 1.1.2014 mzda vo výške 352 euro brutto mesačne. V návrhu navrhovateľka poukázala na jej nepriaznivé majetkové a finančné pomery a na okolnosť, že jej pracovný pomer je uzavretý len na dobu určitú do 31.8.2005. Podaný návrh odôvodnila tým, že ňou dosahované príjmy nepostačujú ani na pokrytie základných životných potrieb. Z listinných dokladov doložených k návrhu vyplynulo, že rozhodnutím Centra právnej pomoci, T. L. zo dňa 18.11.2014, sp.zn. 11002/2014-KaNR bol navrhovateľke podľa § 10 ods.5, § 6, §5b ods.1,2 zák. č. 327/2005 Z.z. priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a na jej zastupovanie v danej veci bola určená advokátka I.. W. W..

V písomnom podaní doručenom súdu prvého stupňa dňa 2.11.2015 navrhovateľka oznámila, že berie návrh na začatie konania späť a žiada konanie zastaviť. Vo vzťahu k trovám konania uviedla, že žiada súd, aby odporcovi nepriznal náhradu trov konania s ohľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 150 O.s.p.. Návrh na rozhodnutie podľa § 150 ods.1 O.s.p. odôvodnila jej neprimerane nízkymi zárobkovými a osobnými pomermi, ťažkou životnou a finančnou situáciou spôsobenou rozvodom a tým, že bezplatná právna pomoc jej bola pridelená ako osobe v hmotnej núdzi. V označenom podaní zdôraznila, že nepokračovať v konaní sa rozhodla potom, ako došlo k malej zmene v jej zárobkových pomeroch a k predĺženiu u pracovnej zmluvy uzavretej s Obec Šrobárová. V podaní napokon uviedla, že priznanie náhrady trov konania odporcovi by voči nej spôsobilo neprimeranú tvrdosť a takéto rozhodnutie by sa mohlo dostať do konfliktu s dobrými mravmi.

Odporca v priebehu pojednávania nariadeného súdom prvého stupňa na deň 5.11.2015 oznámil, že súhlasí so späťvzatím návrhu. V rozhodnutí vyhlásenom v priebehu rovnakého pojednávania súd

prvého stupňa konanie o návrhu navrhovateľky zastavil a o trovách konania rozhodol podľa § 146 ods.2 O.s.p. pri správnom posúdení, že z procesného hľadiska zavinila zastavenie konania navrhovateľka, ktorá bez plnenia zo strany odporcu zobrala uplatnený návrh na začatie konania späť. V odvodnení rozhodnutia sa súd prvého stupňa nezaoberal tým, či na strane navrhovateľky existujú dôvody hodné osobitného zreteľa umožňujúce mu o trovách konania rozhodnúť podľa § 150 ods.1 O.s.p. a odchyliť sa od zásady zodpovednosti za zavinenie na zastavení konania (§ 146 ods.2 O.s.p.).

V súvislosti s podaným opravným prostriedkom navrhovateľky považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že právo účastníkov na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces (konanie) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a procesnou zárukou spravodlivého rozhodnutia, preto je povinnosťou súdu v každom svojom rozhodnutí (a to aj v rozhodnutí o procesnom nároku) uviesť v súlade s ust. § 167 ods. 2 v spojení s § 157 ods. 2 O.s.p. dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých je rozhodnutie založené, lebo inak účastník objektívne nemá možnosť posúdiť správnosť, resp. nesprávnosť rozhodnutia, príp. postupu súdu a efektívne využiť svoje procesné právo na podanie odvolania proti rozhodnutiu, a ani odvolaciemu súdu nie je umožnené posúdiť správnosť postupu súdu prvého stupňa pri vydaní rozhodnutia. Odôvodnenie, ktoré nezodpovedá týmto zákonným a ústavným požiadavkám, má za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov a súčasne znamená odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom, lebo takým postupom súdu je účastníkovi znemožnená realizácia procesných práv priznaných mu procesným predpisom za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. V takom prípade preto prichádza do úvahy iba zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

So zreteľom na uvedené pri zohľadnení, že súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní o trovách konania vôbec nezaoberal možným splnením podmienok pre rozhodnutie podľa § 150 ods.1 O.s.p. (na ktoré pri späťvzati návrhu poukazovala navrhovateľka) zaťažil konanie tak podstatnou vadou, pre ktorú musí odvolací súd uznesenie v napadnutom výroku o trovách konania podľa § 221 ods.1 písm. f/, h/ O.s.p. zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Povinnosťou súdu prvého stupňa bude opätovne rozhodnúť o trovách konania a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť tak, aby účastníkom z neho bolo zrejmé, ako posúdil návrh navrhovateľky na rozhodnutie v otázke trov konania podľa § 150 ods.1 O.s.p., pričom prihliadne na všetky do úvahy pripadajúce ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Odvolací súd poznamenáva, že i rozhodnutie o trovách konania musí byť pre účastníkov plne pochopiteľné tak, aby aj odvolací súd (v prípade opätovne podaného odvolania) mohol posúdiť, či pri jeho vydaní prvostupňový súd postupoval správne a či rozhodol opodstatnene a zákonne.

V nadväznosti na ďalšie odvolacie námietky navrhovateľky odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa síce pri výpočte základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby správne vychádzal z ust. § 10 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v platnom znení, z odôvodnenia jeho rozhodnutia však nie je možné preskúmať správnosť tarifnej hodnoty úkonu určenej na sumu 5.000 euro. V prejednávanej veci, ktorej predmetom je návrh na určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela sa pri zohľadnení § 72, § 73 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine v platnom znení totiž nejedná o plnenie na čas dlhší ako päť rokov alebo o plnenie na čas neurčitý. Hodnotu plnenia je možné určiť len súčtom hodnôt požadovaných plnení pri zohľadnení, že rozsudok Okresného súdu Komárno zo dňa 29.1.2014, č.k. 15C/237/2013-26 o rozvode manželstva účastníkov nadobudol právoplatnosť dňa 6.3.2014 a toho, že príspevok na výživu rozvedeného manžela by bolo možné navrhovateľke priznať najdlhšie od podania návrhu na dobu piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva (§ 72 ods.3 Zákona o rodine). V prípade, ak súd prvého stupňa bude v ďalšom priebehu konania rozhodovať o výške trov právneho zastúpenia odporcu, musí pri výpočte základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzať z ust. § 10 ods.3 vety pred bodkočiarkou citovaného predpisu. Súdu prvého stupňa je treba dať do pozornosti i to, že pri prípadnom priznávaní náhrady trov právneho zastúpenia sa musí dôsledne vysporiadať i s posúdením účelnosti trov právneho zastúpenia požadovaných odporcom, ktorými sa v napadnutom rozhodnutí dôsledne nezaoberal, a to najmä vo vzťahu k duplicitne priznanej náhrade trov právneho zastúpenia za úkon prevzatia a príprava zastúpenia v roku 2015 a k náhrade trov právneho zastúpenia za úkon konzultácia s klientom v roku 2015.

Súd prvého stupňa je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.).

V novom rozhodnutí o zostávajúcom predmete konania (t.j. o trovách konania) rozhodne súd prvého stupňa aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods.3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.